

Dlhodobý environmentálny vplyv amerických vojenských základní na Okinave. Čo nás čaká na Slovensku

- CZ24 News | 17. února 2022

JAPONSKO: Existencia rozsiahlych vojenských zariadení a oblastí USA nepriaznivo ovplyvňuje životy obyvateľov Okinavy a prírodné prostredie rôznymi spôsobmi. Najmä hluk lietadiel má vážne účinky na zdravie obyvateľov v okolí. Japonská vláda vypláca veľkú sumu odškodného obyvateľom v blízkosti leteckej základne Kadena a MCAS Futenma po tom, čo súd rozhodol v prospech obyvateľov, ktorí žiadali o odškodnenie. Od návratu Okinavy Japonsku v roku 1972 do konca roku 2015 došlo k 676 nehodám lietadiel. Lesné požiare spôsobené cvičením ostrej munície spálili spolu zhruba 3 796 hektárov pôdy, toxické látky sa našli aj v bývalých vojenských objektoch. Okrem toho, Okinava naďalej zaznamenáva opakované incidenty medzi príslušníkmi americkej armády a civilných zločiek. Od návratu Okinavy Japonsku v roku 1972 došlo k 5 896 trestným činom.

Okinava, najjužnejšia japonská prefektúra je hostiteľom celkom 31 amerických vojenských základní, má s environmentálnymi dopadmi dlhoročné skúsenosti, ktoré popisuje aj The Diplomat. V roku 1959 americká armáda omylom vystrelila jadrovú raketu do miestneho prístavu; o šesť rokov neskôr stratila vodíkovú bombu v blízkych moriach; potom v roku 1969 na ostrove unikla nervová látka v reakcii na čo sa prezident Richard Nixon bol nútený vzdať svojej národnej politiky prvého použitia chemických zbraní.

Tieto incidenty sú však ničím v porovnaní s tým, čomu čelili Okinavčania v poslednej dobe: americká armáda znečistila pitnú vodu pre 450 000 ľudí, tretinu populácie prefektúry. Uniknuté chemikálie per- a polyfluóralkylové látky sú v prírode prakticky nezničiteľné a hromadia sa v našom tele, pričom ich vyplavenie trvá desaťročia. Podľa Americkej agentúry pre registráciu toxických látok a chorôb zdravotné problémy spojené s PFAS zahŕňajú rakovinu obličiek a semenníkov, vysoký cholesterol a zníženú odpoveď na očkovanie, čo je počas súčasnej pandémie obzvlášť znepokojujúce.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Okinavčania si prvýkrát uvedomili, že ich ostrov bol kontaminovaný PFAS v roku 2016, keď testy miestnych úradov odhalili vysoké hladiny látok v riekach pretekajúcich cez leteckú základňu Kadena a blízko nej. Objav podnietil ďalšie kontroly v blízkosti vojenských zariadení na ostrove a odhalil zvýšené hladiny PFAS v prameni vode, rybách a farmárskych poliach. Najznepokojujúcejšie je, že predstavitelia prefektúry našli PFAS v pitnej vode ostrova, ktorá pochádza z riek v blízkosti leteckej základne Kadena a z vodonosnej vrstvy pod zariadením.

Úrovně dosiahli maximum 120 častíc na trilión (ppt); Pre porovnanie, Agentúra na ochranu životného

prostredia USA odporúča maximálnu úroveň 70 ppt , ale aj to je podľa odborníkov príliš. Kontaminovaná pitná voda sa dodáva do siedmich obcí, domovom pre 450 000 Okinavčanov, tisíce príslušníkov amerických služieb a ich rodín a prinajmenšom miliónom medzinárodných turistov. Kontroly u obyvateľov, ktorí pravidelne pili vodu, ukázali, že hladiny niektorých zlúčenín PFAS v krvi boli 53-krát vyššie ako národný priemer. Zistenia šokovali mnohých Okinavčanov. Kontaminácia PFAS z hasičskej peny bola zistená na vojenských zariadeniach po celých USA. V marci ministerstvo obrany oznámilo, že existuje 651 štátnych základní s takýmto podozrivým znečistením. Keď sa v USA zistila kontaminácia PFAS, armáda organizovala stretnutia s miestnymi komunitami a dodáva im alternatívne zdroje vody. Ministerstvo obrany tiež priznalo kontamináciu PFAS na svojich základniach v Južnej Kórei, Belgicku a Hondurase. Ako teda reagovalo na znečistenie pitnej vody pre 450 000 ľudí v Japonsku?

S ohlušujúcim tichom. V roku 2016 požiadali vládni predstavitelia Okinavy o povolenie na inšpekciu leteckej základne Kadena. O štyri roky neskôr stále čakajú na schválenie, zatiaľ čo žiadosti miestnych obyvateľov sa stretli s podobným tichom. Keď sa Pentagon rozhodol komentovať túto záležitosť, tvrdí, že si nemôže byť istý zdrojom kontaminácie. V roku 2019 napríklad vojenský hovorca povedal médiám: „Nebolo by vhodné špekulovať, odkiaľ pochádza prítomnosť PFAS na vodných zdrojoch mimo základne. (Okinava nemá žiadne veľké priemyselné odvetvia, ktoré vyrábajú alebo používajú tieto látky.)

Jedným zo spôsobov, akým sa dostať k informáciám, bol americký zákon o slobode informácií. Interné správy leteckej základne Kadena odhaľujú, že v rokoch 2001 až 2015 zariadenie omylom vypustilo najmenej 23 000 litrov rôznych hasiacich pien. Jeden pozoruhodný prípad z roku 2015 zahŕňal opitého námorníka, ktorý vtrhol do jedného z hangárov v Kadene a aktivoval hasiaci systém; vojenské správy opísali tento čin ako „vandalizmus“.

Napriek týmto dôkazom armáda naďalej odmieta žiadosti japonských úradníkov o kontroly na základni. Základom problému je šesť desaťročí stará dohoda o štatúte ozbrojených síl SOFA, podpísaná v rovnakom čase ako americko-japonská bezpečnostná zmluva. Dohoda popisuje, ako americká armáda pôsobí v Japonsku, vrátane toho, kto môže vstúpiť do jej zariadení, a japonskí predstavitelia nie sú zahrnutí na zozname pozvaných.

Zatiaľ čo dohody o štatúte ozbrojených síl iných spojencov USA, ako je Nemecko, umožňujú miestnym orgánom prístup do základní, v Japonsku zostáva vstup do základní zakázaný. Pokiaľ ide o súlad so životným prostredím, armáda môže kontrolovať sama seba; základne nepodliehajú japonským zákonom ani trestom pri ich porušení. Dokonca aj vtedy, keď armáda vráti pôdu na civilné využitie, SOFA ju oslobodzuje od potreby vykonávať asanácie.

V rokoch 2003 až 2018 japonskí daňoví poplatníci zaplatili 13 miliárd jenov (124 miliónov dolárov) na sanáciu bývalých základní na Okinave, z ktorých mnohé boli znečistené toxínmi, ako je dioxín, azbest a olovo. Pokiaľ ide o PFAS, Japonsko platí milióny dolárov za filtre v hlavnej čističke na ostrove, aby sa pokúsili znížiť jeho hladiny v pitnej vode.

V roku 2020 opäť vzplanul hnev Okinavčanov, keď grilovacia párty, ktorú organizovali námorníci na leteckej stanici Futenma, spustila požiarneho systému v hangári. 140 000 litrov hasičskej peny PFAS a vody sa vylialo zo základne; americké námorníctvo neurobilo nič, aby pomohlo pri čistení mimo svojich priestorov. Guvernér Okinavy Denny Tamaki, syn amerického námorníka označil nehodu za mimoriadne neopatrnú. Šesť dní po úniku, v americká armáda umožnila japonským predstaviteľom obhliadku miesta nehody. Bol to vzácny ústupok, no niektorí obyvatelia to považovali za krok správnym smerom.

Podľa 39 zo 47 guvernérov japonských prefektúr súhlasí s tým, že SOFu je potrebné prepísať. V čase,

keď bola napísaná pred 60 rokmi, si nikto neuvedomoval, aké škodlivé môžu byť vojenské operácie pre životné prostredie, ale v nasledujúcich desaťročiach sa ukázalo, že sústredenie vojenskej prítomnosti USA na Okinave koncentruje kontamináciu aj tam. Uvedené skúsenosti evokujú možné problémy budúceho vývoja na Slovensku v oblasti životného prostredia, legislatívy ale aj vecnej.

AUTOR: Anna Holubová

[ZDROJ](#)